

TATA VÁROS

IFJÚSÁGPOLITIKAI KONCEPCIÓJA

1) Helyzetelemzés (2-19. oldal)

2) Ifjúsági intézkedési program (20-29. oldal)

3) 1.sz. melléklet (28-33. oldal)

A koncepciót összeállította: Kovács József ifjúsági referens

Tata, 2004. december 15.

Helyzetelemzés

A kistérség szellemi-, kulturális- és gazdasági központja, Tata a barokk hangulatú kisváros, természetes forrásaival és tavaival, az Esterházyak által épített kastélyaival az Öreg-tó fölé magasodó Zsigmond-korabeli várkastélyával, műemlék épületeivel. Tata igencsak vonzó idegenforgalmi központ volt mindaddig, míg a város tisztavízű forrásai – a szomszédos térség intenzív bányaművelése következtében – el nem apadtak és a medence vízgyűjtő-területének környezetszennyeződése „eredményeként” az Öreg-tó vize fürdésre alkalmatlanná nem vált.

A térség tehát sokat veszített idegenforgalmi vonzerejéből, így az e tevékenységből származó megélhetési források is beszűkültek.

Mindezek együttes hatásaként, illetve annak a sajátos helyzetnek a következtében, hogy az időközben betelepülő külföldi beruházók – számunkra érthetetlen okból – elkerülték, átlépték a kistérséget, a felszabadult munkaerő ismételt foglalkoztatására nem alakult ki új felvevőpiac, a munkanélküliek folyamatos újratermelődése volt megfigyelhető.

1./ Demográfiai és lakáshelyzet, család és szociálpolitika, az ifjúság egészségügyi állapota, egészségügyi ellátás helyzete

1.1. Főbb demográfiai mutatók

Tata város polgárai, népmozgalmi arányszámai (1000 lakosra)

Polgárok sz. 1990	1999	2000	2001	2002	2003	2004
24807	23284	23418	24027	24123	24040	24189
Élve születés	6,7 (156)	8,5 (198)	8,1 (196)	8,4 (203)	9,1(220)	
Halálozás	12,2(287)	11,6(272)	10,8(261)	12 (289)		
Természetes szaporodás, ill. fogyás	-5,6 (-131 fő)	-3,2 (-74 fő)	-2,7 (-65 fő)	-3,6 (-86 fő)		
Vándorlási különbség	2,2 (51 fő)	-2,1 (-50 fő)	5,9 (141 fő)	-0,2 (-6 fő)		

Az 1990-es évekre jellemző lassú fogyás a '99. évi demográfiai mélypont után lassú növekedést tapasztalhatunk, de a tavalyi –relatíve magas – születési mutató a régió átlagát közelítette meg, s az egyébként is alacsony országos átlagtól még messze elmaradt. Tatán viszonylag magas a szülő-korban lévők aránya, ezért a következő években ezzel az élve születési aránnyal lehet számolnunk. A halálozási arányszám a régió megyéihez képest rosszabb, de az országos átlag alatti. A vándorlási különbségek évről-évre változnak, tendenciája kiszámíthatatlan, de nagyságrendjénél fogva egyébként sem számottevő.

**Gyermekek, felnőttek és idősek aránya
2000.év elején**

Kor, év	Közép-Dunántúl	Ország.....%
Gyermekkorúak	17,4 (14,4)	17,1
15-59 éves	64,4 (67,0)	63,2
60 éves és idősebb	18,2 (18,6)	19,7

Megjegyzés: a zárójelben ( ) szereplő adatok Tata városa 2004. január 1-jén.

Tata város népességi adatok 2004.január 1.			
	Nem		
Életkor	Férfi	Nő	Összesen
0-14	1747	1732	3479
15-29	3150	2951	6101
30-39	1713	1488	3201
40-49	1691	1765	3456
50-59	1559	1894	3453
60-64	556	711	1267
65-69	378	609	987
70-74	329	483	812
75-79	376	427	803
80-84	110	240	350
85-89	44	83	127
90-x	71	82	153
Összesen:	11.724	12.465	24.189

A 30-59 év közötti népességnél a tízévenkénti születések aránya alig különbözik egymástól: 3200-3450 fős korcsoportok 13-14 %-kal részesednek. Ezt az átlagot meghaladja a 15-29 éves korosztály népessége – 6.101 fő -, amely a város polgárainak 25,2 %-át jelenti. E korosztály többsége középiskolás tanuló, főiskolás vagy egyetemi hallgató, illetve a pályakezdés, egzisztencia-teremtés, a családalapítás napi gondjaival küzdő fiatal. (Csupán feltételezés, hogy a fiatalok között a munkanélküliség nagyobb aránya e demográfiai „csúccsal” magyarázható leginkább.) Ez tehát előny és hátrány is egyben. Annál aggasztóbb a gyermekek, a 0-14 évesek csökkenő számadata, a 3479 fő 14.4% csupán Tata lakosainak. Az ifjúsági korosztály 9.420 fő, lakosságunk 39,52 %-át teszi ki.

E jelentős visszaesés **alapvető okai egyrészt** a megélhetési viszonyok egyre nehezebbé válásában, a lakásmobilitás folyamatának megakadásában, a munkahelyek elvesztésében, a munkalehetőségek beszűkülésében, **másrészt** az ifjúság jelentős **szemléletváltásában** keresendők, melynek lényege, hogy csak a megnövekedett tanulmányi kötelezettségek teljesítését, valamint a biztos egzisztenciát jelentő

munkahely megszerzését követően vállalkoznak családalapításra, gyermekvállalásra. E **helyzet megváltoztatása** - túl a családok áldozatvállalásán - jelentős társadalmi (városi szinten várospolitikai) beavatkozást, **támogatási rendszer kiépítését igényli**, melynek egyik leglényegesebb eleme a lakáshoz jutás feltételrendszerének megfelelő - a többség számára elérhető - kedvezményeket biztosító kialakítása.

1.2. Lakáshelyzet

Tata Város Képviselő-testülete 2000. év őszén tárgyalta az önkormányzat **lakáskonceptióját**, de többszöri „nekifutás” után sincs elfogadott dokumentuma az önkormányzatnak. Ezt csak részben helyettesíti a lakásrendelet, amelynek átdolgozása szinte évente szükséges.

Az önkormányzatnak²⁴⁷ szociális és 32 költségalapú bérlakása van. Ezeket egy kivétellel fiatal bérlők lakják. A szociális bérlakásokban élők 30-35%-a a fiatal korosztályhoz tartozó.

A jelenleg elfogadás előtt lévő lakáslistán 36 ajánlartevő szerepel, ezek közül 6 idősebb korú (50 év feletti), a többiek fiatalok, fiatal házások. Ía 36 lakásra váró családból 9 egy gyermekes, 13 kétgyermekes, 1 család négy gyermekes, és 9 ifjú házас, gyermekük még nem született.

A megszűnő lakások száma évi átlag 20 db, melyek jellemzően komfortfokozat nélküliek, és közüzemileg ellátatlanok. Így a meglévő lakásállománynál a közüzemi ellátottság mutatója ezáltal is folyamatosan javul.

A lakásállomány, a **lakóépületek állagának romlása** - amely a lakhatósági feltételek, életfeltételek, életminőség romlásával, szélsőséges esetben egészségkárosodással jár -, tendenciózusan és **gyorsuló ütemben jelentkezik** városunkban. Az önkormányzat lakásrendelete feltétlenül szükségesnek tartja az önkormányzati tulajdonú bérlakás állomány középtávra szólóan kidolgozott felújítási terv betartását, az ehhez szükséges pénzeszközök biztosítását.

Tata Város Önkormányzata lakásrendeletében - érzékelve a társadalmi változások kedvezőtlen hatásait, a lakáshoz önerejükől jutni nem tudó, vagy meglévő lakásukat fenntartani képtelen családok számának növekedését - szükségesnek látja, hogy az önkormányzat szociális **bérlakás építési programja** tovább folytatódjon, ennek keretében gondoskodjon megfelelő minőségű, alacsony fenntartási költségű lakásokról, azok építéséről vagy vásárlásáról. A lakásgazdálkodás rész viszont az is, hogy költségalapú bérlakásokkal rendelkezzen az önkormányzat, mert e forma is jelentős segítség az első lakáshoz jutásnál

Feltétlen **szükséges** az önkormányzat **folyamatos részvétele** a lakásállomány bővítését, s ezen belül is a fiatalok lakáshelyzetének javítását célzó beruházások támogatását szolgáló **pályázatokon**, valamint a **helyi támogatási lehetőségek feltárása**, kidolgozása, melyek keretében különböző kedvezmények biztosíthatók az otthonteremtő fiatalok, valamint - a lakásmobilitás elősegítése céljából - a gondozásra, segítségnyújtásra szoruló idősök részére.

Ezen prioritás mellett **fontos lenne**, hogy az önkormányzat készülő lakásépítési és vásárlási **rendelete biztosítsa** a fiatal házások első lakáshoz jutását, és a

nagycsaládosok jogos lakásigényének kielégítését célzó, illetve azt segítő lehetőségeket, **kedvezményeket**.

1.3. Család- és szociálpolitika

A rendszerváltás társadalmi következményeként a szociális problémák halmozódása érezteti hatását. **A háztartások egyharmada részesül valamilyen önkormányzati támogatásban.** A jövedelemhiány döntően azzal függ össze, hogy a háztartás egy vagy több tagja tartósan vagy átmenetileg elvesztette munkahelyét, miközben a megélhetési költségek erőteljes mértékben növekedtek. A szociális rászorultság szempontjából a három és többgyermekes, és csonka családok, valamint az idősek alkotják a leginkább veszélyeztetett csoportot.

A tanulók családi háttérében bekövetkezett változásokat jelzik. Az eltelt időszakban 7,6 %-kal (82,6 %-ról 75 %-ra) csökkent a teljes családban élő tanulók aránya, s 9,6 %-kal (13,4 %-ról 23 %-ra) **nőtt a csonka családokban nevelkedők aránya.** Ezzel kapcsolatban a legutóbbi kutatás arra az összefüggésre hívta fel a figyelmet, miszerint a csonka családban élők körében intenzívebb egészségkárosító tevékenység mutatható ki.

A problémákkal küzdő családokkal évek óta eredményesen foglalkozik a **Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat.** 1997. óta a Tatai Szociális Alapellátó Intézmény keretében kezdte meg működését a **Szolgalat,** mely társulásos formában biztosítja az alapellátásokat és szolgáltatásokat Tata, Baj, Dunaszentmiklós, Kocs, Naszály és Szomód településeken, és tart fenn rendszeres kapcsolatot a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatokat ellátó intézményekkel és személyekkel.

A gyermekjóléti szolgálat gondozási tevékenysége Tatán 72 család 122 gyermekét érinti. E tevékenység során kezelt problémák a következők: anyagi, gyermeknevelési, beilleszkedési nehézségek, családi konfliktus, szülők vagy a család életvitele, szülői elhanyagolás, családon belüli bántalmazás, fogyatékoság, szenvedélybetegségek.

A gyermekjóléti szolgálat 720 esetet látott el. A családsegítő szolgáltatást igénybe vevők száma 125, jellemző problémák: életviteli, családi kapcsolati, lelki-mentális, gyermeknevelési, anyagi, foglalkoztatási, egészségkárosodás következménye. Az idei évben új szolgáltatást is lehetővé tett a szolgálat az adósságkezelésre.

A jelzőrendszer első, egyik legfontosabb állomása az **óvodai-iskolai gyermekvédelem.** E feladatot Tata város valamennyi általános iskolai intézményében félállású gyermek és ifjúságvédelmi felelős látja el.

A hátrányos helyzetű családok, veszélyeztetett és magatartásproblémával küzdő gyermekek számának emelkedése e jelző- és szolgáltató-rendszer további erősítését indokolja.

Jelentős **előrelépést hozhat** az e rendszerben közreműködő szervezetek, intézmények, szakemberek közötti **koordinált munka,** amely részben a beavatkozás hatékonyságát, részben a felesleges párhuzamosságok (adatkérés, nyilvántartás, adminisztráció) kiszűrését is eredményezheti.

Részben e törekvést is szolgálja Tata Város Önkormányzata Szociális

Szolgáltatástervezési koncepciója, amely prioritásként kezeli a családközpontú támogatást, a prevenció és a korrekció elvének alkalmazását.

Jelentős **előrelépések történtek** az átlagostól eltérő képességekkel rendelkező, tanulási, magatartási problémákkal küzdő gyerekekkel való **speciális foglalkozás városi szintű megoldása terén** is. Lehetővé vált kislétszámú csoportok, ill. osztályok indítása, valamint - megállapodás alapján - speciális gyógypedagógiai végzettségű szakemberek segítségével a rászoruló tanulókkal való foglalkozás.

Tata Város Önkormányzata a jó tanuló, valamint a hátrányos, rossz anyagi körülmények között élő tatai lakóhelyű, **felsőoktatási hallgatók** támogatására létrehozta a **"Tatai Mecénás" Közalapítványt**, amelyet az önkormányzat költségvetésében elkülönített összeggel támogat. A hallgatók félévente, pályázat útján részesülhetnek támogatásban.

Emellett az önkormányzat csatlakozott az Oktatási Minisztérium által meghirdetett **"Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázathoz"**, amely kimondottan a szociális szempontból hátrányos helyzetű, tatai lakóhelyű, leendő, ill. már felsőoktatási hallgatók részére nyújt anyagi segítséget. Jelentős eredmény az, hogy Tata várossá válása 50. évfordulójához kapcsolódóan 3-3 M Ft-ra emelte meg e célra nyújtható támogatást a Képviselő-testület, s a továbbiakban is biztosítja e magasabb összeget. A „mecénás” ösztöndíjasaink száma így elérte a 30 főt, a „bursás” támogatást pedig 70-75 fő veheti igénybe.

Jelentős anyagi terhet vállalt át az önkormányzat azzal is, hogy valamennyi általános és középiskolás tanuló számára ingyenes helyi járatú autóbusrészt vásárolt, és az iskola-tejet az alsó és felső tagozatos tanulók részére naponta biztosítja.

A törvényi keretek között az ingyenes tankönyvellátást és az étkeztetést is fel tudta vállalni az önkormányzat.

Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások felsorolására nincs mód. Mindezekről az évente készült, gyermekvédelmi és gyermekjóléti feladatok ellátásáról szóló beszámoló részletes információkat tartalmaz.

1.4. Az ifjúság egészségügyi állapota, egészségügyi ellátás helyzete

A város lakossága, benne az ifjúság egészségügyi állapotával - a kórházon túl - az alábbi **intézményrendszer** foglalkozik:

A város területén 10 háziorvosi rendelő és 6 gyermekorvosi rendelő működik. A foglalkozás-egészségügyi tevékenységet a városban 9 szolgáltatás látja el. A fogászati alapellátást 6 orvos funkcionált privatizáció keretében végzi, akik heti egy-egy napon iskola-fogászati rendelőt is folytatnak. A védőnői körzetek száma 9, s a 2 főállású ifjúsági védőnő, a középiskolások egészségvédelmét gondozza. A nevelési- oktatási intézményekben az egészségnevelési feladatokat az egészségügyi prevencióra szakosodott Védőnői Szolgálat végzi, heti egy alkalommal. Ezt a 9 körzeti védőnő, valamint a 6 gyermekorvosból 5 fő külön megbízással látja el. A középiskolákban egy főállású ún. ifjúsági orvos végzi az iskolaorvosi teendőket. A kollégiumban külön megbízással egy kórházi szakorvos nyújt segítséget.

Az orvosi ellátásban 0-18 év a gyermekkor. A szabad orvosválasztás az önálló gyermekkorzeteken kívül a felnőtt háziorvosok is kezelnek e korcsoportból. A megyében a praxisokhoz bejelentkezett 18 évesnél fiatalabbak száma 66.957 fő (ebből

34.064 fiú és 32893 lány). Tata és vonzáskörzetében 7866 fő a 18 év alatti (ebből 4.019 fiú és 3.847 lány) A kistérség lakossága a megyéhez viszonyítva 12.5 %. Az orvosi praxisoknál ellátott 0-18 éveseknél ez az arány 11.75 %. Mindezek ismeretében érdemes elidőzni az alábbi táblázat adatai között.

Esetszám (0-18 éves korcsoport)

Betegség	megye		Tata és körzete		megye	Tata	%
	fiú	lány	fiú	lány	össz.	össz.	
Rosszindulatú daganat	44	26	3	1	70	4	6
Vashiányos anaemia	818	1109	174	241	1927	415	22
Jódhiányhoz társuló golyva	13	44	15	9	57	24	42
Diabetes mellitus	40	33	2	7	73	9	12
Kalóriatöbblet=elhízás	448	411	136	121	859	257	30
Mentális és viselkedési zavarok	594	353	114	45	947	159	17
Magasvérnyomás betegség	167	95	37	31	262	68	26
Asthma	1135	709	91	66	1844	157	8
Deformáló hátgerinc elvált.	1022	1115	75	96	2137	171	8

Az esetszámok azt bizonyítják, hogy a korcsoporton belül a daganatos betegségek, az asztma és hátgerinc elváltozások száma kb. fele a megyei esetekhez viszonyítva, s a cukorbeteg azonos arányban szerepelnek. Másfélszerese a mentális viselkedési zavarok a megyei átlagnál, s kiugróan magas arányú a vérszegénység, a magas vérnyomás. Közel háromszorosa a megyei átlagnak az elhízott 18 év alatti gyermek a városunkban. Bár szám szerint nem túl nagy, de arányaiban a legmagasabb a jódhiányos golyvás eset

A közoktatásról szóló törvény végrehajtási rendelete (11/1994. MKM r.), valamint a Népjóléti Miniszter 26/1997. NM. sz. rendelete előírja az **oktatási intézményekben az orvosi rendelők, szobák kialakítását**. E feladatot a fenntartónak 2003. szeptemberéig kellett teljesítenie. Fontos feladatunk tehát a még hiányzó intézményekben ezen objektumok kialakítása, a megfelelő felszereltség biztosítása, amelytől egyrészt a különböző szűrővizsgálatok gyakoribb elvégezhetőségét - mely által a fiatalok egészségi állapotáról pontosabb képet kaphatunk -, másrészt a prevenció munkáinak hatékonyságának növekedését várhatjuk.

A gyermek és ifjúsági korosztály egészségi állapotát illetően megállapítható, hogy a **gyermekkori betegségekre** az alábbi **hat fő betegségcsoport** jellemző: vashiányos anaemia, rgerincproblémák, magas vérnyomás, légzőrendszeri betegségek, elhízás, mentális zavarok.

A betegségcsoportok alapján **a kiváltó okok egyértelműen megállapíthatóak**: a helytelen táplálkozás, a mozgáshiány, a stressz és a levegő szennyezettsége.

A korcsoport megbetegedéseinek vizsgálatából kiderül, hogy **ezek a betegségek megelőzhetőek**. A gyermekek és fiatalok egészségvédelme és fejlődése érdekében, a nevelés és oktatás egész folyamatát a prevenciós szemlélet kell, hogy áthassa.

A 12-18 éves korosztályok körében az **egészségkárosító kockázati tényezőkről** (dohányzás, alkohol, drog) 2000-ben készült **felmérés**.

A kutatási adatok **főbb jellemzői**:

- A kutatások által megalapozott, az elmúlt években előtérbe került városi prevenciós tevékenység sikerét jelzi egy-egy mutató csökkenése, vagy az arányok kedvező változása.
  - Javuló tendencia mutatkozott az általános iskolások dohányzási és alkoholfogyasztási, valamint a középiskolások alkoholfogyasztási szokásaiban.
  - A dohányzásnál, alkoholfogyasztásnál kevésbé elterjedt a kábítószeres fogyasztás, de ennek ellenére a vizsgálati adatok a fogyasztás arányának majdnem kétszeres (6,6 %-ról 12 %-ra) növekedését mutatják a középiskolások körében.
  - A tatai fiatalok értékrendjében egyébként az egészségmegőrzés, a drogmentes élet a negyedik legfontosabb érték a humán, belső értékek (lelki egészség, hit, megbízhatóság, becsület, szociális érzékenység); az anyagi, egzisztenciális értékek (munka, lakás, tárgyak birtoklása, pénz, anyagi háttér); és a társas kapcsolatok (barátok, partner, család) után.
  - A család, a szülők szerepének és felelősségének meghatározó szerepét mutatja, hogy a tanulók többsége problémáik (testi-lelki, tanulási, kapcsolati stb.) esetén elsőként szülőjéhez fordul, tőle várva egyértelműen és határozottan segítséget.
- A drogprevenciós munkában éppen ezért kiemelt jelentősége van azoknak a kezdeményezéseknek, melyek nemcsak a tanulókat, hanem a szülőket is célozzák. A fiatalok drogfogyasztásában is - a barátok után másodikként - a családoknak tulajdonítják a legnagyobb felelősséget.
- A felmérésekben részt vettek válaszaik is megerősítik a kortársak, barátok hatásának szerepét és jelentőségét.

A Magyar Országgyűlés 2000. december 5-én elfogadta a **Nemzeti Stratégia a kábítószer-probléma visszaszorítására** című dokumentumot, mely a Kormány kábítószer-ellenes stratégiájának koncepcionális alapjait rögzíti. A Stratégia a probléma helyi kezelésében jelentős szerepet szán a települési önkormányzatoknak.

A helyi szereplők további együttműködésének biztosítása, a helyi kábítószer-ellenes politika tervezése érdekében jelentős előrelépés volt, hogy 2001-ben megalakult Tatán a **Helyi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (KEF)**, melynek célja a településen folyó drogprevenciós munka összehangolása és támogatása. Az egyeztető fórum célkitűzéseit a Képviselő-testület elfogadta, megvalósítását az önkormányzat költségvetésében az e célra, pályázaton nyert összeget kiegészítve, támogatja.

Ennek érdekében segíti és támogatja az elsődleges és másodlagos prevenciót, az iskola-egészségügyet, a környezetvédelmet, a szabadidőspport tevékenységet, valamint ezek közösségi feltételeinek kialakítását.

2./ Nevelés, oktatás, képzés, pályaválasztás, munkavállalás helyzete, lehetőségei

2.1. Nevelés, oktatás, képzés

A demográfiai mutatók változása - a gyermeklétszám kilencvenes évek közepétől megindult folyamatos, s 2002-ig tartó csökkenése, mélypontja - és a nevelési, oktatási költségek alakulása miatt szükségessé vált szakmai és gazdasági racionalizálási intézkedések következtében elkerülhetlenné vált az önkormányzati intézményrendszer struktúrájának áttekintése.

Tata Város Önkormányzata **elkészítette közoktatási feladat-ellátási, intézményhálózati működtetési és fejlesztési tervét a 2000-2006. évekre**, mely helyzetelemzésében átfogó képet nyújt részben a közoktatási intézményrendszert érintő szervezeti, szerkezeti változásokról, a bekövetkezett szakmai változásokról, s az önkormányzati fenntartású intézmények feladat-ellátásának jellemzőiről. Az elmúlt évben ennek felülvizsgálatára került sor. Az óvodai struktúra változatlanul maradt, csoportösszevonásra sem került sor, de a normatív finanszírozás változása miatt az egyes óvodákba felvehető létszámot meg kellett határoznunk, illetve a körzethatárok szigorúbb betartását eredményezte. Az általános iskolában az alsó tagozaton lévő alacsonyabb tanulólétszám miatt 3 tanulócsoporthal csökkent e tanévkezdéskor az osztályok száma. A Fazekas utcai Általános Iskolában művészeti képzés feladattal bővült az oktatás, megtartva az eddigi ének-zene tagozatát. A következő években a jelenlegi számú első osztályokat tudjuk indítani, de a kimenő 8. osztályok magasabb száma miatt évente 2-3 tanulócsoporthal kevesebb lesz az intézményeinkben.

E helyzetelemzést jelen koncepció helyzetelemzése részének tekintjük.

Az elmúlt önkormányzat ciklusokban Tata város a középfokú intézményeit átadta a megyei önkormányzatnak. Az intézményszerkezetét érintő **döntései meghozatalakor** - a szakmai és gazdasági szempontokon túl - **figyelemmel volt az iskolahasználók igényeire, érdekeire**. Az új fenntartó biztonsággal működteti az intézményeket. A Talentum Gimnázium és Általános Iskola az idei tanévtől kezdődően az alsó tagozatát megszüntette, s az általa használt épületek bérleti problémái miatt átmenetileg elhelyezési gondokkal küszködik az intézmény.

Tatán az önkormányzati fenntartású 9 óvodában 640 napközbeni ellátását végzik (ezen kívül 80 kisgyermek alapítványi intézményben elhelyezett), a 4 alapfokú általános iskola 2.040 gyermek nevelését-oktatását szervezi, és 2 alapfokú művészetoktatási intézményben mintegy 400 gyermek kap külön képzést. A 4 középfokú oktatási intézményben (kettő megyei, 2 alapítványi fenntartású) közel 2.500 fiatal folytatja tanulmányait.

Önkormányzatunknak és a városban működő intézményfenntartóknak tehát **több mint 5.000 gyermek és fiatal tanulási feltételeit kell biztosítania** a kor követelményeinek megfelelő színvonalon. Ez hatalmas feladat, de talán még fontosabb az a felelősség, mellyel az intézményfenntartók tartoznak a jövő generációinak, hogy megfelelő körülményeket biztosítsanak számukra kötelezettségeik teljesítéséhez, s hasznosítható tudást adjanak részükre életpályájuk eredményesebb felépítéséhez.

A magas szintű oktató munka mellett az önkormányzat kiemelten fontosnak tartja

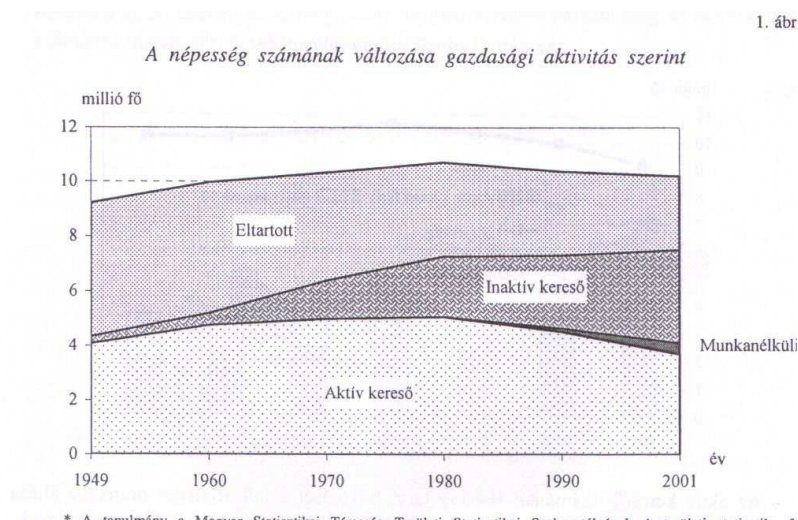
intézményeiben, valamint a városban más fenntartásban működő többi intézmény vonatkozásában is az iskolában folyó **nevelő munka** színvonalának emelését. Ennek érdekében szorgalmazza az intézmények és fenntartóik közötti **folyamatos kapcsolattartást** - különös tekintettel az intézmények többségében a nevelő munkában közreműködő egyházakkal.

2.2. Pályaválasztás, munkavállalás helyzete, lehetőségei

Az elmúlt évtizedben jelentős **minőségi változás** ment végbe a foglalkoztatásban: egyre **növekvő a kereslet a szakképzett, magasan kvalifikált munkaerő iránt**, míg a szakképzetlenek vagy a gazdasági átalakulás során feleslegessé vált szakmák képviselői kiszorulnak a munkaerőpiacról.

A Munkaügyi Központ Tata és a kistérség 9 községének foglalkoztatási problémáival, adataival rendelkezik. A kistérség lakónépessége 39.493 fő, amely Komárom-Esztergom megyén belül 12,5 %-os részarányt képvisel.

A lakónépesség 65,6 %-a (25.898 fő) munkaképes korú, míg 43,2 %-a (17.080 fő) gazdaságilag aktív.

A rendszerváltást közvetlenül megelőző, majd követő évek radikális társadalmi-gazdasági változásai (a piacgazdaság kiépítésének a folyamata, az állami vállalatok fokozatos átalakulása, megszűnése) a kistérséget sem kerülték el.

A tatai kistérségben a regisztrált munkanélküliek létszámában és a becsült munkanélküliségi ráta vonatkozásában az 1993. év jelentette a „mélypontot”, szeptember hó 20-án 2.937 fő munkanélkülit tartottunk nyilván, a becsült munkanélküliségi ráta 14,6 % volt.

Az életkor szerinti megoszlás alakulása

	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.
	12. 20. (fő)						
19 év alatt	77	79	49	39	37	17	35

20-29 év között	612	601	441	389	395	384	307
30-39 év között	608	505	392	332	289	279	227
40-49 év között	739	564	459	343	359	323	277
50-59 év között	253	237	250	217	186	206	221
60 év felett	-	2	4	11	19	14	4

A regisztrált létszám csökkenése valamennyi életkori kategóriát érintette, az 50 év feletti korosztály kivételével.

A kirendeltség illetékességi területén 2003. december hó 20-án 443 fő részesült munkanélküli járadékban, 124 fő rendszeres szociális segélyben, 2 fő jövedelemptó támogatásban, 10 fő nyugdíj előtti munkanélküli segélyben és 36 fő álláskereső ösztönző juttatásban.

456 fő ellátatlan, ebből 98 fő pályakezdő.

Az iskola- és pályaválasztást segítik elő középfokú oktatási intézményeiről, hagyományairól, oktatási-képzési formáiról készült kiadványok, amelyek széleskörű tájékoztatást adnak szülőknek, tanulóknak egyaránt. A Megyei pedagógiai Intézet és a Munkaügyi központ közös szervezésében az évente megrendezett Pályaválasztási kiállítás nagy segítséget nyújt a továbbtanulni szándékozóknak.

Szakképző intézményeink rendszeres kapcsolatot tartanak egyrészt a Munkaügyi Központtal, másrészt a városban működő kamarákkal, gazdasági szervezetekkel, vállalkozókkal, mely kapcsolatokon keresztül viszonylag **megbízható előrejelzési adatokkal rendelkeznek** a munkaerő-piaci keresletekkel kapcsolatosan. A szakképzési profilmódosítások elsősorban ezen jelzések eredményeként következtek be az elmúlt években.

A **fiatalok pályaválasztását** illetően előrelépést jelentett a **szakképzési struktúra átalakulása**, azaz a fiatal a 10. évfolyam elvégzését követően dönthet a választandó szakmát illetően, míg korábban ezt a döntést nyolcadikos korában kellett megtenni.

Továbbra is kiemelten fontos feladat az oktatási-szakképzési rendszer és a foglalkoztatáspolitikai összehangolása, amely a foglalkoztatási lehetőségek bővítését, a munkanélküliség megelőzését, a munkanélküliek, ezen belül is a pályakezdő munkanélküli fiatalok számának csökkentését célozza.

A pályaválasztási, ill. munkavállalási lehetőségekkel kapcsolatosan a fiatalok gondjainak megoldása érdekében **feltétlen szükséges** olyan önkormányzati **gazdasági program** megfogalmazása, elindítása, **amelynek eredményeként növekszik** városunkban a kvalifikált képzettséget igénylő **munkahelyek, munkaalkalmak száma**, s amely munkahelyek Tatán tartják a tehetséges, városunkhoz kötődő fiatalokat.

3./ Civil szervezetek, közösségek, szabadidő eltöltési lehetőségek (kultúra, sport)

3.1. Civil szervezetek, közösségek

A városban **50-60 civil szervezet** működik. Tevékenységük széles palettán mozog, a helytörténettől a környezetvédelemig, a kultúrától, művésztől a sporton át az egészségügyig átfogja az emberi tevékenységek nagy részét. **Tagjaik jórészt a fiatalok** közül kerülnek ki.

A civil szervezetek elszigetelten, gyakran egymás munkájáról nem tudva működnek. Nincs városi szintű szervezet (fórum, kerek-asztal stb), amely a civil szervezeteket összefogó, koordináló, esetleg érdekeket védő szerepet is felvállalhatna. E szervezet célja lehetne, hogy segítséget nyújtson a forrásteremtésben, az információk áramlásában és ezáltal hozzájáruljon a szervezetek megerősödéséhez, segítse új szervezetek megalakulását. Az NCA létrejötte is indokolja, sürgeti e helyzet feloldását. **Fontos feladata lehet** az önkormányzatnak e civil szervezeteket tömörítő szövetség, szervezet támogatása, bevonása a döntés-előkészítések folyamatába.

Tata Város Önkormányzata **közösségi terek biztosításával**, s helyi közművelődési **pályázati rendszer keretében történő támogatás** biztosításával **segíti a civil szervezetek** és közösségek működési feltételeit, programjaik megvalósulását.

E támogatási formák ill. alapok esetleges szűkítése komolyan veszélyeztetné e szervezetek további létét, amely jelentős szellemi erő "várospolitikából való" kivonulását idézheti elő.

A városban és városrészben működő intézmények által biztosított szolgáltatások (civil szervezetek befogadása, számukra közösségi tér biztosítása) részeként szakmai támogatást, tanácsadási lehetőséget biztosíthatnak a jövőben a civil szervezeteknek, melyek viszont új, **szélesebb cselekvési lehetőséget biztosítanak** a hozzájuk forduló fiatalok számára.

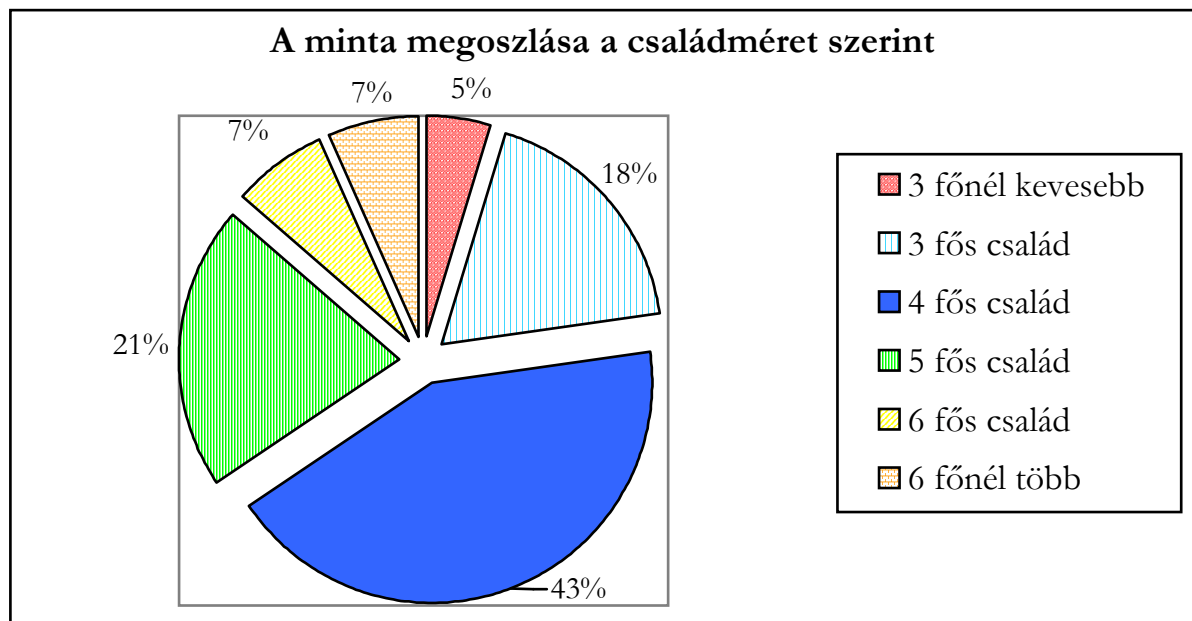
3.2. Szabadidő eltöltési lehetőségek (kultúra, sport, táborozás)

2000. őszén és 2003-ban és 2004. szeptemberében történt kérdőíves felmérések, és a mindennapok tapasztalatainak tanúsága szerint az elmúlt években jelentősen **átalakultak a fiatalok szabadidő eltöltési szokásai**, de a kutatás eredményei azt mutatják, hogy Tatán az ifjúsági problémák nem okoznak hatalmas feszültséget.

Az alábbi táblázat mutatja a minta összetételét iskolatípusok szerint.

	elemszám	%
általános iskola	517	30%
szakiskola	121	7%
szakmunkásképző	118	7%
szakközépiskola	320	19%
gimnázium	639	37%

A viszonylag kedvező eredmény hátterét egy elfogadható – ha nem is optimálisnak mondható családszerkezettel lehet elsődlegesen magyarázni.

Az unalom a fiatalok egyik legnagyobb ellensége, illetve ez az egyik legnagyobb rájuk leselkedő veszély. A veszély úgy jelentkezik, hogy az unatkozó fiatal nem találja az örömet az egyszerű, hétköznapi dolgokban, ezért extrémebb, intenzív és szokatlan élményeket próbál keresni, ami szenvedélybetegségek kialakulásához, devianciákhoz vezethet.

Ezért fontosnak tartottuk megkérdezni a diákokat, hogy szoktak-e unatkozni. A válaszadók 48%-a számolt be arról, hogy szokott unatkozni, míg 52% állította, hogy nem szokott. Akik szabadidejüket szinte kizárólag otthon szokták tölteni, azok inkább szenvednek unalomtól. Ugyanez igaz egyébként azokra is, akik korán – háromnegyed kettő előtt – végeznek az iskolában.

Szoktál-e unatkozni? – iskolatípusonként összehasonlítva

UNALOM	általános iskola	szakis-kola	szakmunkásképző	szakközép-iskola	gimnázium	összesen
szokott unatkozni	60%	59%	41%	48%	39%	48%
nem szokott unatkozni	40%	41%	59%	52%	61%	52%

Fontos a barátokkal való együttlét a szabadidő eltöltésénél. Hétköznapokon az osztálytársak, hétvégén inkább a környékbeli barátok, haverok szerepe igen jelentős, de a hétvégeken valamivel magasabb a családtagokkal való együttlét a hétköznapokhoz képest.

Ha a különböző iskolatípusokat hasonlítjuk össze, akkor is érdekes különbségeket lehetünk fel.

Szoktál-e eljárni az alábbi helyek közül valahova a szabadidőben? – iskolatípusonként összehasonlítva

	<i>általános iskola</i>	<i>szakiskola</i>	<i>szakmunkásképző</i>	<i>szakközépiskola</i>	<i>gimnázium</i>	<i>összesen</i>
mozi	58%	55%	43%	58%	74%	63%
edzés	50%	33%	36%	41%	43%	44%
szórakozóhely (disco, koncert)	27%	74%	75%	72%	63%	55%
színház	24%	17%	7%	16%	54%	32%
zeneóra	12%	3%	4%	3%	15%	10%
nyelvóra	15%	0%	1%	10%	37%	20%
iskolai szakkör	26%	12%	1%	5%	15%	15%
könyvtár	29%	25%	31%	31%	34%	31%
néptánc	4%	2%	1%	2%	4%	3%
rajz / kézműves szakkör	7%	8%	5%	5%	8%	7%
egyéb	29%	37%	41%	30%	19%	27%
nem jár sehova	8%	7%	6%	5%	1%	5%

Négy gimnazista közül három szokott moziba járni, míg a többi iskolatípusba járóknál ez az érték a 60%-ot sem éri el. Szintén ők azok, akik a leginkább járnak színházba. A közeli Tatabányán immár állandó színház is van, de fontos lehet az is, hogy a gimnáziumban – a törvényi előírásnak megfelelően – alkalmaznak olyan szakembert, akinek a fiatalok szabadidő-szervezése a feladata.

Szakkörökre az általános iskolások járnak a legtöbben, de ez adódhat abból is, hogy a szakköri hálózat éppen az általános iskolákban a legkiterjedtebb. Ugyanakkor szórakozóhelyekre – valószínűleg korukból kifolyólag is – kevésbé járnak, ez inkább a szakiskolások, szakmunkásképzősök és a szakközépiskolások esetében tipikus, körükben ugyanis a szórakozóhelyekre járóknak mintegy háromnegyed az aránya.

Viszonylag magasnak tűnhet a néptánc foglalkozásokra járók aránya, ez a tatai és tatabányai helyi sajátosságoknak is köszönhető, ahol hagyománya van a néptáncnak.

A könyvtár-látogatási adatok csalókák. Sok fiatal jár szabadidejében könyvtárba, de a szándékok eltérőek lehetnek. Van, aki könyvet vagy újságot olvasni jár; van, aki az internet-hozzáférés miatt tér be; megint mások az iskolai követelmények teljesítéséhez keresnek itt segítséget. Az igazán lényeges momentum azonban az, amikor a fiatal tanulmányait befejezve sem mond le a könyvtárba járásról, és felnőtt korában is rendszeresen látogatja azt. Felmérésünkben ezekről sajnos nem rendelkezünk adatokkal.

A szabadidős-tevékenységek közül a végére hagytuk a sportot. Feltűnően magas az aránya a valamilyen edzésre járó fiataloknak, az általános iskolások körében az 50%-ot is eléri. Ez a magas arány köszönhető egyrészt annak, hogy az egyik általános iskolában sport tagozat működik. Tata sajátosságára, az országos hírű edzőtáborra inkább csak a tradíciók végett kell asszociálni. Igazán nagy szerepe még annak van, hogy a sportot a városban erősen támogatják, különösen a versenysportot. Ebbe szerencsére sikerült a helyi vállalkozókat is bevonni, a szülők egy nagy része pedig időt, energiát és pénzt nem sajnálva viszi hétfőként versenyekre a gyerekeket, akár az ország másik végébe is.

Látogatod-e az alábbi városi / iskolai rendezvényeket? – – iskolatípusonként összehasonlítva

	<i>általános iskola</i>	<i>szakiskola</i>	<i>szakmunkásképző</i>	<i>szakközépiskola</i>	<i>gimnázium</i>	<i>összesen</i>
vásárok, fesztiválok (Víz – Zene – Virág Fesztivál; Porcinkula)	91%	55%	73%	74%	84%	81%
sportrendezvények résztvevőként (pl. minimaraton, egyéb kupák)	32%	14%	24%	26%	24%	26%
sportrendezvények szurkolóként	42%	40%	39%	43%	42%	42%
komolyzenei rendezvények	9%	3%	6%	7%	23%	13%
könnyűzenei rendezvények (koncertek, karaoke buli)	36%	42%	46%	42%	53%	44%
éves iskolai nap	80%	65%	58%	66%	85%	77%
kézműves táborok	8%	7%	2%	3%	6%	6%
zenei táborok	5%	7%	9%	4%	7%	6%
biciklis, természetjáró táborok	25%	19%	19%	15%	10%	17%
szervezett kirándulások	50%	44%	36%	41%	43%	44%
ünnepségek (koszorúzás, megemlékezés, testvérvárosi találkozó)	38%	31%	25%	38%	35%	35%
egyéb	31%	37%	34%	36%	30%	32%

A TV, video, számítógép háttérbe szorította az olvasást: a tanulók 66 %-a inkább televíziót néz szabadidejében, s csak feleannyian, 34 %-uk olvas rendszeresen. A megkérdezett diákok legalább 1/3-a rendelkezik saját számítógéppel. Pontosabban ilyen arányban Interneteznek otthon. A többség (47%) az iskolában jut e kedvelt időtöltéshez. A tatai fiatalok majdnem három és fél órát interneteznek hetente.

A városban biztosított művelődési lehetőségekkel - a válaszadók jelentős hányada volt elégedett, ők rendszeresen részt vesznek a különböző sport- és kulturális rendezvényeken. A fiatalok 41 %-a csak részben, 26 %-uk pedig egyáltalán nem volt elégedett az igénybe vehető lehetőségekkel. Ők - mindkét esetben - **leginkább a kulturált szórakozóhelyeket, ifjúsági klubot, a sport- és a rendszeres kulturális rendezvényeket hiányolták.**

Véleményük megerősíti mindazon kezdeményezéseket, melyek időről-időre felvetésre kerülnek, miszerint az **önkormányzatnak** egyrészt intézményrendszerén keresztül **nagyobb szerepet kellene vállalnia** a kulturált szórakozási lehetőségek bővítése terén, másrészt különböző **kedvezményekkel kellene segítenie az igényes szórakoztatást** megcélzó vállalkozókat, hogy növekedjen a színvonalasan szórakozni kívánó ifjúság választási lehetősége a városban.

Az **ifjúsági szórakoztatás** ugyanis **jelenleg** - elsősorban a diszkók és a különböző mértékben, de többségében alacsony színvonalú vendéglátóipari egységek fenntartóinak, működtetőinek kezébe "csúszott" át, akiktől - főként a "profitszerzés kényszere" miatt - nem várható el az e koncepcióban is megjelölt célok megvalósítása. Szintén elszomorító az ilyen jellegű szórakozás "eredményeképpen" folyamatosan érzékelhető közvagyon rongálás a város közterületein.

Az önkormányzat döntése értelmében - melynek eredményeként a művelődési központ új funkciót kapott, technikai, személyi feltételei jelentős mértékben javultak – ezáltal a **művelődési lehetőségek és programok is.** (Elég legyen csak egyet kiemelni az új kezdeményezések közül: Köztünk élő fiatal tehetségek rendezvénysorozatot.) Természetesen ez igazán akkor teljesezhet ki – a fiatalok szerint-, ha az egész épületet birtokba vehetnék, s nevében is kifejeződne a korábbi állapot: a művelődési és „ifjúsági” ház.

A **művelődési intézményekben dolgozó szakemberek nyitottak a fiatalok irányába,** igyekeznek lépést tartani a fiatalok átalakuló szabadidő eltöltési szokásaival.

Tata Város Képviselő-testülete 2004. májusi ülésén elfogadta a város középtávú **sportkonceptióját,** amely számos olyan feladatot tartalmaz, amely akár az ifjúsági koncepció része is lehetne. Feltétlenül **fontosnak tartjuk a fiatalok sportolási lehetőségeinek bővítését** célzó, valamint a sportban rejlő, ill. az egyesületi léttel együtt járó, a közösséghez tartozást erősítő nevelési feladatok fontosságát hangsúlyozó célok, határozatok megvalósítását.

A helyi önkormányzat célja megegyezik az állami céllal, vagyis testneveléssel és sporttal, az egészséges, fizikailag is felkészült nemzedék felnevelése és megtartása, a lakosság jó közérzetének és munkaképességének fenntartása.

E célkitűzés meghatározza az önként vállalt feladatokat, amelyeket a képviselő-testület évről-évre felvállalt és teljesített is mindig a lehetőségeinek megfelelően. Így pl. évente sportlapot biztosított, voltak évek, amikor pályázati alapot hozott létre, lehetőséget adott az iparüzési adó egy részének a sportra történő fordítására, ösztönözte és segítette ezáltal hagyományos sportrendezvények kialakítását, és

rendszeres megrendezését. Így válhatott például országos és nemzetközi hírűvé a 34 éves Tó-futás, a 32 éves Kristály sakk-verseny, a 20 éves Minimarathon, a 10 éves Vívógála stb.

E kiemelkedő rendezvényeken kívül különféle szakosztályok működését, ezáltal a verseny és tömegsport lehetőségeit megbízható módon támogatja. Nincs pontos adatunk, de a sportegyesületeknek és a hagyományos versenyeknek részvevői többségében a fiatal korosztályból kerülnek ki.

Jelentős szabadidő eltöltési mód volt az elmúlt évtizedekben a gyermekek, fiatalok részére a különböző **táborozási lehetőségek** kihasználása. Sajnos e területen is szűkültek a fiatalok lehetőségei. A működtetési problémák miatt a balatonszepezdi tábor jóval kevesebb fiatalt fogadott az utóbbi években. Felújítása megkezdődött, illetve folytatódik. Helyébe nem igazán sikerült az azt pótló megoldások megtalálása. A Szőlőtő Egyesület somogybükkösdi nyári tábora elsősorban a szociálisan rászoruló gyerekek részére szervez egy-egy turnust. Említésre méltó mind a Vöröskereszt, mind a Máltai Szeretetszolgálat ilyen irányú tevékenysége. Mindezekhez a bizottsági alapokból is jelentős összegű támogatást kaphatnak a szervezők.

Tata város egyre szélesedő **nemzetközi kapcsolataiban** szerepet játszanak az intézmények és a civil szervezetek is. E kapcsolatrendszer jövőbeni bővítésekor javaslatunk szerint **kiemelt támogatást** és szerepet kell, hogy kapjanak a **fiatalok kapcsolatteremtését, -felvételét célzó programok**, valamint fontos lenne az e kapcsolatokban résztvevő civil szervezetek anyagi támogatása is, nemzetközi programjaik megszervezéséhez, lebonyolításához.

4./ Érdekérvényesítés, érdekképviselés, érdekvédelem

A gyermek és ifjúsági szervezetek, valamint a diák és ifjúsági öngazgatás kialakítása nélkül a demokrácia, a tolerancia kultúrájának elsajátítása elképzelhetetlen. és működésének elsődleges színtere – jelenleg - az iskola, a kollégium, ill. a civil szervezetek.

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény módosításai - összhangban számos hazai és nemzetközi jogszabállyal, egyezményvel - az oktatási intézményekben is előtérbe helyezték a diákok emberi-állampolgári, gyermeki és speciális tanulói jogait, ezek védelmét - a tanulók és felnőttek - szülők és pedagógusok - részéről egyaránt.

A törvény lehetőséget nyújt a tanulók, tanulóközösségek részére, hogy érdekeik képviselőjére **diákönkormányzatot hozhatnak létre**.

E törvényi lehetőség nyomán Tata város valamennyi oktatási intézményében megalakultak az iskolai diákönkormányzatok. Tevékenységük eredményességét azonban - a törvényi szándéktól függetlenül - nagyban befolyásolja az adott diákközösség és nevelő-testület, a felnőtt segítő motivációja, szemlélete, segítő közreműködése, az adott iskola pedagógiai helyzete.

Jelen tanévben, 2004. december végéig az oktatási intézményeknek új SZMSZ-t és Házirendet kell megalkotniuk. E munkában a diákönkormányzatot megillető jogosultságokat biztosítani és gyakoroltatni kell.

Az érdekképviselet és érdekvédelem problémaköre a legmarkánsabban a középiskolás korosztályok körében jelenik meg. A középiskolában kibontakozó érdekképviseleti és érdekvédelmi tevékenység **igazi lényege és célja:**

- ekkor és itt tanulhatja leghatékonyabban az új generáció önmaga érdekeinek felismerését, megfogalmazását és védelmét; valamint
- a kooperáció, a kompromisszumkötés, valamint a különböző érdekcsoportok közötti konfliktuskezelés technikáit, a döntés-előkészítés, döntéshozás gyakorlatát, felelősségét,
- felismerje a közéletben való részvétel fontosságát, jelentőségét.

Komoly problémaként jelentkezik, hogy a fiatalok jelentős részét **nem érdeklik a közéleti események**, mert vagy nem tud rá időt szakítani, vagy úgy érzi, hogy nincs cselekvési lehetősége.

Az is tény, hogy a fiatalokat a szülők sem igen biztatják a közéletben való részvételre, s az iskolai élet felnőtt szereplőinek jelentős része sem tekinti érdekeltnek magát a diákközélet fejlesztésében.

Minderről a 12-18 éves korosztályt megkérdeztük.

Az ehhez készült kérdőíves felmérés feldolgozása megtörtént. A megkérdezett fiatalok száma kb. 2200 fő volt, s ebből 1516 fő adott választ. A korábban megtartott fórumokon elhangzott véleményeket megerősítették a fiatalok a helyi ifjúsági képviselet fontosságát, az ifjúság közéletben történő részvételének fokozását, a biztosítandó jogok gyakorlását és a demokratikus értékek és mechanizmusok elsajátítását illetően. A választ adók 72,1%-a fontosnak tartja, hogy létrejöjjön a városi diákönkormányzat. Főbb indokaik: programokat szervez (49,4 %), képvisel engem (38,8%), érdekes dolog (17,5%).

Nagyon jó eredménynek tartjuk, hogy a válaszolók 18,9%-a vállalna tisztséget, feladatot a városi diákönkormányzat munkájában. A 286 fő „tekintélyes” szám, akik közül 26,9%-a diák-polgármesteri, 60,8% különféle feladatot (sport, kultúra, informatika stb.) s 21 % egyéb közreműködést vállalna. E személyek megtalálása, és valóban testre szabott feladatok közös meghatározása vezethet eredményre.

Érdekes még egy kérdést – visszajelzéseként- a képviselő-testület számára közreadni. Hogyan értékeled az önkormányzatnak a városért folytatott munkáját? – miként „osztályozták” a fiatalok. rossz 4,4%, gyenge 10,6%, közepes 38,3%, megfelelő 31,4%, kiváló 2%, s nem tudja (valószínű a bejárók válasza) 13,5%.

A diákönkormányzatok eltérő fejlettségi szintje, folyamatos fejlesztésük igénye továbbra is **indokolja** a speciális diákjogi, diák-önkormányzati, valamint az önismeret-, személyiség- és kommunikációs-fejlesztő **képzések, tréningek szükségességét**.

Az intézményekben **fokozottan kell ügyelni arra**, hogy a fiatalok megismerhessék jogaikat és élhessenek azokkal; képesek legyenek megvédeni közös és egyéni érdekeiket; összhangba hozni egyéni és csoportérdekeiket szűkebb (esetleg tágabb) környezetükben élő egyéb személyek és csoportok érdekeivel. A megfelelő cselekvési lehetőségek biztosításával segíteni kell őket a közéleti események iránti érdeklődés, illetve az ezekben történő szerepvállalás érdekében.

A diákönkormányzatok érdekképviseleti szerepének segítésére **városi szintű diákönkormányzat létrehozásának igényét fogalmazták meg a fiatalok**. Ezzel kapcsolatos tervezetet az 1. számú mellékletben részletesen kifejtettük.

Az érintett korosztállyal kapcsolatos jogi problémák megoldására **célszerű diák-jogsegélyszolgálat létesítése**.

A szolgálat ellátásához olyan szakemberre van szükség, aki rendszeres fogadóórák keretében nyújt segítséget a tanulók, gondviselők, pedagógusok, valamint a diákönkormányzatok képviselői számára, továbbá az iskolából kikerülő korosztálynak az önkormányzat más rendeleteiben biztosított többletjogok érvényesítésében is.

A városnak széleskörű **kapcsolatrendszere alakult ki** az ifjúsággal foglalkozó különböző regionális és országos szervezetekkel, szövetségekkel.

Ezek közül a legjelentősebbek az alábbiak:

Tata Város Önkormányzata tagja az 1998-ban létrehozott **"Az Ifjúságért Önkormányzati Szövetség"-nek**, mely országos szintű kapcsolat-rendszert és érdekképviseletet biztosít tagönkormányzatai számára.

A **Közép-dunántúli Regionális Ifjúsági Szolgáltató Iroda** megalakulása óta kapcsolatot alakított ki és tart fenn a régió településeivel, s azok ifjúsági referenseivel.

Tata város ifjúsági szervezetei és azok képviselői számos alkalommal vettek részt az iroda által szervezett konferenciákon, pályázati tanácsadásokon, képzéseken, s vehetik igénybe az iroda által nyújtott szolgáltatásokat, kapcsolatrendszert, együttműködési, fejlesztési lehetőségeket.

Tata Város Önkormányzata, az ifjúságot érintő ügyekkel való foglalkozás hatékonyságának elősegítése, az e területen dolgozó szakemberek munkájának összehangolása, országos, megyei/regionális és városi szintű együttműködések, kapcsolatok kialakítása céljából –ifjúsági tanácsnoki feladattal bízta meg egyik képviselőjét. Az ifjúsági feladatok koordinálására, az operatív tennivalók végzésére – csatolt munkakörben- ifjúsági referens alkalmazását tette lehetővé a Polgármesteri Hivatalban.

Az ifjúság szükségleteinek és érdekeinek önkormányzati szintű képviseletét jelenleg Tata Város Képviselő-testületében az **Oktatási és Művelődési Bizottsága** látja el, szorosan együttműködve a többi szakbizottsággal, városi, megyei és országos szervezetekkel.

Tata Város ifjúsági intézkedési programja

Tata Város Képviselő-testülete a gyermekekkel és az ifjúsággal kapcsolatos kötelező és felvállalt feladatai átfogó megfogalmazására az alábbi gyermek és ifjúságpolitikai koncepciót fogadja el.

1.) A koncepció törvényi, jogszabályi alapjai, alapdokumentumai:

- 1990. évi LXXV. törvény az önkormányzatokról,
- 1991. évi LXIV. törvény a gyermekek jogairól szóló New York-i Egyezmény kihirdetéséről,
- 1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról, és végrehajtási rendeletei,
- 1993. évi LXXVI. törvény a szakképzésről, és végrehajtási rendeletei,
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról,
- 1997. évi CXL. törvény a kulturális javak védelméről és muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről,
- 2004. I. törvény a sportról,
- önkormányzati rendeletek, koncepciók
  - a közművelődésről szóló helyi rendelet
  - közoktatási feladat-ellátási, intézményhálózat működtetési és fejlesztési terv
  - lakásrendelet
  - sportkoncepció
  - szociális szolgáltatástervezési koncepció
  - Tata város Önkormányzatának gazdasági programja 2003-2006. évekre.

2.) A koncepció célja, alapelvei

Tata Város Képviselő-testülete

- a felnövekvő generációk társadalmi beilleszkedésének segítése,
  - a fiatal korosztályok egészséges személyiség-fejlődése, közösségeik működési feltételeinek biztosítása,
  - az ifjúság városi szintű érdekérvényesítő képessége javítása,
  - a konstruktív életvezetés megalapozása és fejlesztése,
  - a lakáshoz és munkához jutás lehetőségeinek biztosítása,
  - a város lakosságmegtartó erejének növelése
- érdekében *gyermek- és ifjúságpolitikája főbb céljait, alapelveit az alábbiakban határozza meg:*

2.1.) Demográfiai és lakáshelyzet, család és szociálpolitika, az ifjúság egészségügyi állapota, egészségügyi ellátás helyzete területén

- a fiatalok családalapítási, otthonteremtési esélyeinek, lehetőségeinek növelése,
- az egészséges életmód népszerűsítése, a káros szenvedélyek kialakulásának megelőzése,
- az egészségügyi követelményeknek megfelelő intézményrendszer működtetése,
- a szociális támogatási rendszer, s a gyermekjóléti alapellátások színvonalának hatékonyságának növelése,

2.2.) Nevelés, oktatás, képzés, pályaválasztás, munkavállalás helyzete, lehetőségei területén

- magas színvonalú oktatást, nevelést, képzést biztosító közoktatási intézményrendszer működtetése,
- a kor követelményeinek megfelelő színvonalú, a munkaerő piac igényeire reagáló szakképzési struktúra elősegítése,
- munkahely teremtést célzó gazdasági program megalkotása.

2.3.) Civil szervezetek, egyházak, közösségek, szabadidő eltöltési lehetőségek (kultúra, sport) területén

- a civil szervezetek működési feltételeinek biztosítása, támogatása,
- e szervezetek bevonása a városi döntés-előkészítő folyamatokba, az ifjúsággal kapcsolatos feladatok megoldásába,
- kultúrált szórakozási, szabadidő eltöltési, sportolási lehetőségek feltételeinek biztosítása

2.4.) Érdekérvényesítés, érdekképviselet, érdekvédelem területén

- a fiatalok megismertetése az emberi-állampolgári-gyermek- és tanulói jogokkal és kötelességekkel, ehhez cselekvési lehetőségek biztosítása,
- diák- és civil szervezetek érdekérvényesítő képességének növelése, az ezt lehetővé tevő cselekvési tér biztosítása.
- a gyermek- és ifjúsági korosztály érdekeit kifejező képviseleti rendszer kialakítása, korszerűsítése.

3./ A kiemelt célkitűzések megvalósítását szolgáló önkormányzati feladatok

3.1./ Demográfiai és lakáshelyzet, család és szociálpolitika, az ifjúság egészségügyi állapota, egészségügyi ellátás területén

3.1.1. Megerősítve az önkormányzat lakásrendeletében megfogalmazottakat a Képviselő-testület a fiatalok lakáshoz jutásának támogatása céljából készülő lakásépítési és vásárlási rendeletében az alábbi prioritásokat kívánja érvényesíteni:

- a fiatal házasok első lakáshoz jutásának,
- magasan kvalifikált fiatal szakemberek letelepedésének,
- a nagycsaládosok megfelelő méretű lakáshoz jutásának támogatása, valamint
- a lakásmobilitás növekedését célzó konstrukciók kialakítása,

3.1.2. A Képviselő-testület kezdeményezi, hogy az önkormányzat éljen mindazon pályázati lehetőségekkel, melyek keretében támogatás nyerhető el a fiatalok megfelelő színvonalú lakáshoz jutását célzó helyi konstrukciók kialakítására, megvalósítására.

Felelős : polgármester

Határidő: folyamatos

3.1.3. A hátrányos helyzetű családok, veszélyeztetett, magatartásproblémával küzdő gyermekek helyzetének javítása, a gyermekvédelmi jelző- és szolgáltatórendszer

további erősítése érdekében az önkormányzat szükségesnek tartja és támogatja a jelző- és szolgáltatórendszer szereplői közötti folyamatos koordinációt, konzultációt.

Felelős : érintett intézmények vezetői

Határidő: folyamatos

3.1.4. A Képviselő-testület a jövőben is kiemelt feladatának tekinti a szociális helyzetüknél fogva segítségre szoruló családok támogatását célzó szociális támogatási rendszer szükségleteknek megfelelő mértékű fenntartását. Éves költségvetési rendeletében biztosítja az ehhez szükséges pénzügyi feltételeket.

Felelős : polgármester, Szociális Bizottság

Határidő: folyamatos

3.1.5. A Képviselő-testület - anyagi lehetőségei függvényében - továbbra is működtetni kívánja a felsőoktatási intézményben tanuló tatai fiatalok tanulmányait támogató "Tatai Mecénás Közalapítvány", illetve részt vesz az Oktatási Minisztérium által meghirdetett "Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázat" rendszer működtetésében.

Felelős : polgármester

Határidő: folyamatos

3.1.6. Az önkormányzat fontosnak tartja, hogy minden intézmény rendelkezzen mentálhigiénés végzettségű szakemberrel, s minél több pedagógus vegyen részt a pedagógus továbbképzés keretében, gyermek- és ifjúságvédelmi képzésben.

Felelős : intézmények igazgatói

Határidő: folyamatos

3.1.7. A felnövekvő nemzedék egészségnevelése tudatosabbá tétele érdekében a nevelési-oktatási intézményekben az egészségügyi felvilágosítást, az önismereti, kommunikációs és személyiségfejlesztő képességek kibontakozását célzó programok, kapjanak nagyobb hangsúlyt az átdolgozott pedagógiai programoknak, helyi nevelési terveknek megfelelően. A gyermekek és a tanulók egészségügyi szűrővizsgálatát az iskola-egészségügyi feladatok erősítése révén, a bizottsági pénzügyi alaphól történő finanszírozás révén rendszeressé kell tenni.

Felelős: intézmények igazgatói, iskola-egészségügy (orvos, védőnő)

Határidő: folyamatos

3.1.8. A testi egészség védelmének és fejlesztésének érdekében elérendő cél a mindennapi testedzés és testnevelés feltételrendszerének - a sportkoncepcióban megfogalmazottak szerinti - megvalósítása. Ezt nem kizárólagosan az oktatási intézmények keretein belül, a DSK szervezésében, hanem a sportegyesületek, klubok, az ilyen jellegű tevékenységgel foglalkozó civil szervezetek hathatós közreműködése révén.

Felelős :intézmények igazgatói

Határidő: folyamatos

3.1.9. Az önkormányzat gyermekintézményeiben (bölcsőde és óvoda) támogatja az egészséges életmód, a testi-, fizikai állóképesség fejlesztését elősegítő létesítmények létrehozását és működtetését. (EU-s követelményeknek megfelelő udvari játszóhelyek kialakítása, sósobák)

Felelős :intézmények vezetői

Határidő: folyamatos

3.1.10. A Képviselő-testület - elsődlegesen az ifjúság körében végzendő tevékenységrendszer támogatása céljából Kábítószerügyi Egyeztető Fórumot működtet, ehhez évente költségvetésében biztosít támogatás.

Felelős : polgármester

Határidő: évente, a költségvetés összeállítása

3. 2./ Nevelés, oktatás, képzés, pályaválasztás, munkavállalás területén

3.2.1. A Képviselő-testület az általa működtetett közoktatási rendszerrel kapcsolatos fejlesztési feladatait "Tata város közoktatási feladatellátási, intézményhálózati működtetési és fejlesztési tervé"-ben rögzítettek szerint látja el, s biztosítja az abban foglalt fejlesztések megvalósításának feltételeit.

Felelős : a fejlesztési terv szerint

Határidő: a fejlesztési terv szerint

3.2.2. Az önkormányzat elvárja az által fenntartott közoktatási intézményektől, hogy a szülői és pedagógus közösségek által kialakított és elfogadott, valamint a fenntartó által jóváhagyott pedagógiai-, nevelési programok, valamint az ezekben foglaltak megvalósítását célzó helyi tantervek követelményeit a diákok döntő többsége teljesíthesse, s ennek keretében hosszú távon is hasznosítható ismeretek birtokába juthassanak.

Felelős : intézményvezetők

Határidő: folyamatos

3.2.3. Az intézmények által közvetített műveltségterület és a tanulókkal szemben felállított követelményrendszer. Kapjon kiemelt hangsúlyt az egyes iskolák helyi tantervében jóváhagyott idegen nyelv, matematika és számítástechnika tanulása, sport-testnevelés, a művészeti és kommunikációs technikák elsajátítása.

A Képviselő-testület támogatja az EU által meghirdetett oktatási szakképzési közösségi programokban való részvételt.

Felelős : intézményvezetők

Határidő: folyamatos

3.2.4. A Képviselő-testület az általa fenntartott intézményektől az oktatási feladatok magas színvonalú ellátása mellett elvárja a nevelésközpontú szemlélet érvényesítését. Ennek érdekében számít a városban közoktatási feladatellátást felvállaló egyéb

fenntartók – alapítványok és az egyházak - segítségére, támogatására.

Felelős : intézményvezetők

Határidő: folyamatos

3.2.5. Az oktatási intézmények fordítsanak kiemelt figyelmet a hátrányos helyzetű gyerekek, fiatalok oktatási és nevelési lehetőségeinek kiszélesítésére. Pedagógiai programjukban kapjanak nagyobb hangsúlyt a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatását segítő pedagógiai formák, módszerek.

Felelős : intézményvezetők

Határidő: folyamatos

3.2.6. A Képviselő-testület támogat minden olyan kezdeményezést, amely elősegíti a munkavállalási és pályaválasztási tanácsadó rendszer tevékenység kiszélesítését, hatékonyságának növelését.

Felelős : intézményvezetők

Határidő: folyamatos

3.2.7. A Képviselő-testület a városban működő szakképző intézményeknél szorgalmazza a gyakorlati szakképzésben közreműködő gazdasági szervezetekkel, vállalkozókkal, s az őket képviselő kamarákkal, valamint a munkaügyi központtal történő folyamatos kapcsolattartást az oktatási-szakképzési rendszer és a foglalkoztatáspolitikai összehangolása céljából.

Felelős : intézmények vezetői

Határidő: folyamatos

3.2.8. A Képviselő-testület az önkormányzati ciklusra készült gazdasági programjában kapjon prioritást a fiatalok letelepedését, elhelyezkedését célzó munkahelyteremtő programok megtervezése, beindítása.

Felelős : polgármester

3.2.9. Tata város nemzetközi kapcsolataiból fakadó előnyöket az intézmények igyekezzenek minél szerteágazóbb tevékenységek gyakorlásával kihasználni. Az egyes intézményekben hagyományosnak mondható EU-s nap rendezvényei segítsék elő a célkitűzéseket.

Felelős: intézmények vezetői

3.3./ Civil szervezetek, egyházak, közösségek, szabadidő eltöltési lehetőségek (kultúra, sport) területén

3.3.1. A civil közösségekben rejlő személyiség- és képességfejlesztő lehetőségek kihasználása, a közösségi, iskolai és kollégiumi életbe való beilleszkedés, a felnövekvő korosztályok egészséges testi-szellemi fejlődése, a szabadidő hasznos és kulturált eltöltése, a fiatalok igényeinek kielégítése érdekében szélesíteni kell a nevelési-oktatási intézmények, a közművelődési intézmények és a civil szervezetek

együttműködési lehetőségeit, ki kell alakítani a kapcsolatteremtés, -tartás formáit, fórumait.

Felelős : érintett intézmények vezető

Határidő: folyamatos

3.3.2. A Képviselő-testület az önkormányzat közművelődési rendeletében foglaltak szerint nyújt támogatást a városban működő civil szervezeteknek, prioritást kapjanak az ifjúsági, közösségi teret biztosító egyesületeknek, szervezeteknek, alapítványoknak, egyházaknak, intézményeknek

Felelős: művelődési központ igazgatója, ifjúsági referens

Határidő: folyamatos

3.3.3. Az önkormányzat fontosnak tartja, hogy az általa fenntartott művelődési intézmények kiemelt figyelmet fordítsanak arra, hogy

- a fiatalok kezdeményezésére, kreativitására épülő iskolai és iskolán kívüli kulturális rendezvények megvalósulásának támogatására.
- a fiatalokat érdeklő, vonzó programok szervezésével, illetve szolgáltatásaik elérhetőségének biztosításával - elsődlegesen a hétvégékre összpontosítva - nyújtsanak a szórakozási lehetőségek terén alternatívát a diszkók, vendéglátó-ipari egységek szolgáltatásaihoz képest.

Felelős : városi és megyei művelődési központ, könyvtár

Határidő: folyamatos

3.3.4. A Képviselő-testület az általa teremtett pályázati lehetőségek (közművelődés, sport) keretében továbbra is támogatja a civil szervezetek, - elsősorban a gyermek és ifjúsági programjaikat - illetve a fiatalok által szervezett programok megvalósulását.

Felelős : az érintett bizottsági elnökök, illetve tanácsnokok

Határidő: folyamatos

3.3.5. A Képviselő-testület részben az általa fenntartott intézmények feltételrendszerének javításával, - anyagi lehetőségei függvényében - igyekszik megteremteni az ifjúság számára a kultúralt szórakozást, sportolási, szabadidő eltöltési lehetőséget biztosító feltételeket, illetve támogatja az ilyen célú vállalkozói elképzelések megvalósítását.

Felelős : polgármester

Határidő: folyamatos

3.3.6. A Képviselő-testület a város területén, közvetlen környezetében, illetve a tulajdonában lévő táborozást, turizmust célzó ingatlanok fejlesztésével tovább javítja elsődlegesen a fiatalok érdekeit szolgáló sportolási, turisztikai, táborozási lehetőségeket. A közeljövőben kapjon prioritást egy tanmedence megépítése.

Felelős : polgármester

Határidő: folyamatos

3.3.7. A Képviselő-testület felkéri a Városi Rendőrkapitányságot és a Polgárőr Egyesületet, hogy - különösen a hétvégeken - megerősített járőrszolgálatral biztosítsák a város biztonságát, nyugalmát, ezzel is segítve a szórakozás címén történő közvagyonrongálás mértékének csökkentését.

Felelős : - a kérés közvetítésére: polgármester

Határidő: folyamatos

3.3.8. A Képviselő-testület a város nemzetközi kapcsolatrendszerében az eddigieknél jelentősebb szerepet szán a városban működő, elsősorban a fiatalokat tömörítő civil szervezeteknek, ezzel is segítve a fiatalok tájékoztatását, tapasztalatszerzését, illetve kapcsolatépítési lehetőségét. A bizottsági alapok pályázatai kiírásánál e szempontra legyenek tekintettel.

Felelős : polgármester, bizottsági elnökök

Határidő: folyamatos

3.4./ Érdekérvényesítés, érdekképviselet, érdekvédelem területén

3.4.1. A Képviselő-testület az általa fenntartott közoktatási intézményektől elvárja, hogy biztosítsák

- az intézményben működő diákönkormányzat működési feltételeit, jogszerű működését,
- a tanulók széles körben megismerjék a diákjogokat, kötelességeket, s élhessenek a különböző dokumentumokban rögzített jogaikkal,
- a diákvezetők és felnőtt segítők részvételét a különböző képzési, továbbképzési lehetőségeken, biztosítva ennek anyagi fedezetét is,
- a diákmozgalmat segítő pedagógusok munkájához szükséges feltételrendszert.

Felelős : intézmények igazgatói

Határidő: folyamatos

3.4.2. A Képviselő-testület kéri a Magyary Zoltán Városi és Megyei Művelődési Központot, hogy

- biztosítsa a városi diákönkormányzat működéséhez szükséges tárgyi feltételeket, segítse az általuk szervezett programok megvalósítását,
- készítsen tervet egy létrehozandó városi szintű ifjúságsegítő, információs szolgálat működésének feltételeire,

Felelős : városi és megyei művelődési központ igazgatója, ifjúsági referens

Határidő: 2005. (DÖK)

2006. (információs szolgálat)

3.4.3. Az ifjúsági koncepció megvalósulását az ifjúsági tanácsnok kísérje figyelemmel, s évente adjon számot a végzett munkáról.

Felelős: ifjúsági tanácsnok

Határidő: folyamatos, illetve a képviselő-testület munkaterve szerint

3.4.4. A Képviselő-testület a költségvetésében támogatási lehetőségekkel segíti az e

koncepcióban megfogalmazott feladatok megvalósítását. A 2004. évtől bevezetett, a továbbiakban - anyagi lehetőségeinek függvényében - elkülönített pénzalapot biztosít az ifjúságot érintő kezdeményezések támogatása céljából. Ennek összegét évente állapítja meg, a költségvetési rendeletében.

Felelős : polgármester

Határidő: költségvetési rendelet előkészítése

Tata, 2004. december 2.

Varga Judit
ifjúsági tanácsnok

Záradék: A Képviselő-testület a .....62004.(XII.15.) sz. határozatával elfogadta az ifjúsági koncepciót.

Az önkormányzat ifjúsági feladatai

A párbeszédrendszer működését bemutató dokumentum-tervezet

Tatán csak az oktatási intézményekben működnek- változó színvonalon- diákönkormányzatok.

Az ifjúsági koncepció előkészületei során megtartott különböző fórumok résztvevői egyértelműen megfogalmazták, hogy e szétszórtan, egymással kapcsolat nélkül működő szervezetek nem hatékonyak, s ezen változtatni kell. Mintául szolgálhatott a Bábolnán közel tíz éve működő települési Gyermekönkormányzat, valamint a megyeszékhely Városi Diákönkormányzata. A résztvevők az utóbbi mellett voksoltak. A munka további részében Tatabánya ifjú és felnőtt vezetői voltak segítőink.

A felsőoktatásban résztvevő fiatalok és a civil szervezetek képviselőivel folytatott megbeszélésen vetették fel, hogy a diákság részére létrehozandó szervezet miként tudja képviselni, megjeleníteni, megfogalmazni a jelentős számú (5.091 fő 19-29 éves) az idősebb korosztály, a fiatal felnőttek problémáit.

Tata Városi Ifjúsági Tanács (TAVITA) létrehozása

Ez a szervezet az ifjúság települési szinten történő társadalmi részvételének biztosítására a *korosztály tagjai, szervezetei, valamint a gyermekeket és fiatalokat segítő szervezetek* közreműködése révén alakítható meg. Ezek működését külön jogszabályban meghatározott feltételeknek megfelelő szervezeti és működési szabályzat szerint működnek, s dokumentált együttműködést alakítanak ki a helyi önkormányzattal. A működés feltételeit az önkormányzat biztosítja. Az önkormányzat két, a helyi rendeletében meghatározott jogot biztosít a Tata Városi Ifjúsági Tanácsnak:

1) javaslattevési és véleményezési jogot:

- az ifjúsági feladatok végrehajtására normatív hozzájárulás formájában biztosított támogatás felhasználásának tervezésében, valamint az előző évi ifjúsági tevékenységről és költségvetésről szóló jelentés elkészítésében.
- az önkormányzati Ifjúsági Intézkedési Program (cselekvési terv, koncepció) kialakításában
- az ifjúságot érintő önkormányzati jogalkotási tevékenységben,
- az ifjúsági célú önkormányzati létesítmények és gazdálkodó szervezetek működésének figyelemmel kísérésében és értékelésében,
- az önkormányzati ifjúsági feladatok közhasznú civil szervezet részére történő átadásának folyamatában,
- a Regionális Ifjúsági tanács civil tagjainak magválasztásában való részvétel.

2) Egyetértési jogot biztosít:

- a minisztériumok által biztosított feladatfinanszírozási keret felhasználása és az erről szóló döntés végrehajtásának beszámolója tárgyában

Ezek a minimum „jogkörök”, amelyeket továbbiakkal ki lehet egészíteni, a törvényi korlátokra tekintettel.

Javaslat a Tata Városi Ifjúsági Tanács tagjainak összetételére: (17 tagú testület)

Vezetője az önkormányzat ifjúsági tanácsnoka, illetve a testület által megbízott önkormányzati képviselő. Helyettesei: a mindenkori diákpolgármester és egy fő a 19-29 éves korosztályból (felkérés alapján)

Tagjai: diákönkormányzatok által delegált, intézményenként egy-egy fő (6 fő)

E korosztályt segítő szervezetek (intézmények, egyházak, civilek) képviselői (6 fő)

A Képviselő-testület két tagja: vagy az érintett bizottsági elnökök, vagy a két tanácsnok.

Városi Diákönkormányzat létrehozása

A diákok véleménye alapján a diákönkormányzatnak nem csak a diákok problémáinak megoldásán, érdekvédelmén kell fáradoznia, hanem elvárt igény a programok, rendezvények szervezése, a szociálisan rászorulókat támogatása, a sportolási lehetőségek fejlesztése is. Több diák szívesen látná, ha a diákönkormányzat a tanár-diák viszony alakításába és az iskolai nyilvánosság megteremtésébe és fejlesztésébe is aktívan bekapcsolódna. Ezért a város középiskolás diáksága és az általános iskola 7-8. osztályosai képviselői javasolták a Városi Diákönkormányzat megalakítását és diákpolgármester választását

A politikai, közéleti aktivitásra vonatkozó kérdéssor alapján a diákok nyilatkoztak, hogy részt vennének egy ifjúsági önkormányzat megválasztásában, s elvárják a fiatalok partnerként való bevonását a róluk szóló döntésekbe. Ez nem csak a hatékonyabb problémamegoldást teszi lehetővé, hanem társadalmi szocializációs szerepe is rendkívül fontos.

E célok megvalósításához segítségért fordultak önkormányzatunkhoz. A program megvalósításához és a diákönkormányzat munkájának segítéséhez önkormányzatunk biztosítani kívánja a feltételeket, s megadja a szükséges segítséget, hiszen ezzel hatékonyabbá tehetjük a város ifjúsági területen végzett munkáját.

A Városi Diákönkormányzat felállítását 2004/2005. tanévben, 2005. április hó első felében tervezzük, a diákpolgármester választást és az önkormányzat többi tisztségviselőjének választását. Az alább felvázolt feladatok, célok, működési elvek, illetve mindezek tervezete alapján a Városi Diákönkormányzat működését a városi igényeknek és kitűzött programoknak megfelelően képzeljük el:

A Tata Városi Diákönkormányzat feladatai:

- elsősorban a város iskolai diákönkormányzatainak összefogása;
- a diákjogok hatékony érvényesülésének biztosítása;

- diákjogi tanácsadás, segítségnyújtás;
- a felső tagozatos és középiskolás korosztály demokráciára nevelése, ezen keresztül az állampolgári készségeik fejlesztése, a demokrácia rendszerének gyakorlása;
- képzések szervezése a diákvezetők és diákönkormányzatot segítő pedagógusok számára;
- rendszeres, működőképes kapcsolat fenntartása a diákönkormányzat és a települési önkormányzat között;
- a diákság részvételének biztosítása a fiatalokat érintő várospolitikai döntések előkészítésében, végrehajtásában;
- véleményezés, javaslattétel a városi önkormányzat felé (a diákságot érintő valamennyi ügyben);
- a városi diákok érdekeinek teljes képviselése;
- aktív részvétel a városi diákság ügyeiben;
- a diákság tájékoztatása az őket érintő ügyekről;
- városi szintű diákrendezvények szervezése;
- sport és kulturális rendezvények szervezése;
- városi diákújság megjelentetése; vagy/és Internetes ifjúsági web-oldal
- klub létrehozása a diákok számára;
- az önkormányzat által biztosított költségvetésen túl források biztosítása, pályázatokon való részvétel, szponzorok szerzése.

A Tata Városi Diákönkormányzat megalakulása, a választás menete

A diákönkormányzat és a diákpolgármester megválasztásának előkészítéseként az általános iskola (7-8. osztályosai) ill. középiskolai diákönkormányzatok képviselői megalkotják a „Tata város diákpolgármestere és diákönkormányzata választásáról” szóló szabályzatot (2005. január).

Tata Város Képviselő-testülete megalkotja helyi rendeletét a városi szintű ifjúsági szervek feladat és hatásköréről (2005. február)

Az első választást Tata város polgármestere 2005. tavaszára (április) tűzi ki.

A szabályzat alapján a választás menete a következő lehet:

- a város polgármestere kitűzi a választás napját, megalakul a városi intézményeinek Diákönkormányzat tagjaiból a választási bizottság. Feladatait külön meg kell határozni.
- a diákok, diákcsoporthok a választás kiírását követően választási kampányt folytathatnak a polgármester-jelöltségért;
- a jelöltek bemutatkozási lehetőséget kapnak a helyi sajtóban és televízióban
- az iskolák saját maguk döntenek el, hogy hány fő jelöltet indítanak a városi diákpolgármester választáson; de megengedett az egyéni jelöltség is.
- a város diákpolgármesterét electorok választják, számuk összesen 120 fő. Minden iskola, az iskola tanulói létszámához (az általános iskolák a 7-8. osztályosok

létszámához) viszonyítva kap más-más számú elektorokat, ők együttesen alkotják a meghatározott létszámú választói team-et.

- a diákpolgármestert legfeljebb 3 fordulós szavazáson választják meg; (a polgármester-jelöltek közül a legtöbb szavazatot szerzett lesz a polgármester, s az utána következő legtöbb szavazatot elért jelölt pedig az alpolgármester)
- a diákönkormányzatot, mely a diákpolgármester választást követő 20 napon belül alakul meg- a 3 középiskola által delegált 3-3 fő, és a 3 általános iskolából delegált 2-2 fő, a diákpolgármester és a diák-alpolgármester alkotja; a 17 tagú testületet
- a diákpolgármester és a VDÖK tagjainak megbízatása egy évre, a következő év ősszén (szeptember-október) tartandó választásokig tart.

A választás helyszíne lehet: bármelyik oktatási intézmény Sportcsarnoka, vagy a Magyary Zoltán Városi és Megyei Művelődési Ház

A választás a jelöltek bemutatkozásán, rátermettségük összemérésén túl egyéb programok beiktatásával zajlik. A közbeiktatott programok elsősorban az egy-egy fordulót lezáró szavazatszámolás idejének kitöltésére szolgálnak, szereplői diákok és/vagy meghívott előadók.

4. A választás szervezői:

A diákpolgármester választást és az ehhez kapcsolódó diáknapi rendezvényeket a mindenkor Diákönkormányzat tagjai,(valamint a későbbiekben a diákpolgármester) szervezi meg. A program előkészítésébe és lebonyolításába aktívan bekapcsolódnak az iskolai diákönkormányzatok tagjai is.

A választási napján minden közép- és általános iskolás (7-8.osztályos) diák részt vehet a programokon, de szavazati joggal csak az elektorok rendelkeznek.

. A Tata Városi Diákönkormányzat működése:

- a testület havonta legalább egyszer ülésezik a települési önkormányzat által biztosított helyszínen;
- a diákönkormányzat tagjai közül titkárt választ, feladata az adminisztrációs teendők ellátása;
- a Városi Diákönkormányzat működése differenciált, a főbb funkciókat a diákönkormányzaton belül eseti bizottságok (munkacsapatok? Vagy más elnevezés..) látják el, melyek a Városi Diákönkormányzattól függetlenül is ülésezhetnek,
- a bizottságok tagjai a diákönkormányzat képviselőiből és közreműködésre felkért kültagokból állnak;

- a következő bizottságok létrehozása javasolt:
  - ✓ kulturális bizottság
  - ✓ költségvetési bizottság
  - ✓ diákjogi bizottság
  - ✓ rendező bizottság
  - ✓ média bizottság
  - ✓ életmód bizottság
  - ✓ sport bizottság
- a Városi Diákönkormányzat üléseit a választott diákpolgármester vezeti le. Távolléte esetén a diák-alpolgármester.

A működés pénzügyi háttere:

A városi diákönkormányzat saját költségvetéssel rendelkezik, melynek felhasználásáról önállóan dönt. A pénzügyi bonyolítást vagy az IGH vagy a PH látja el. A diákönkormányzat bevételei:

- ✓ Tata Város Önkormányzata költségvetésében biztosított összeg, mellyel a városi diákönkormányzat önállóan gazdálkodik.
- ✓ Saját bevétel (rendezvények, kiadványok, pályázatok, szponzori támogatások).

A működés technikai háttere:

Tata Városi Diákönkormányzat számára önálló iroda létesítésére még kérdéses. Leginkább elképzelhető, hogy a művelődési házban kapjanak helyet, vagy az önkormányzat épületében. Az ifjúsági referens irodájában a diákönkormányzat feladatai szervezhetők. Természetesen távlati célok között szerepel egy önálló, ügyfélfogadásra is alkalmas iroda berendezése, de ez egyelőre még várat magára.

A diákönkormányzat üléseihez az önkormányzat, vagy a művelődési ház valamely helyiségét biztosítja.

Együttműködés a települési önkormányzattal:

- Tata Város képviselő-testülete a diákönkormányzat megalakulását követően Szervezeti és Működési Szabályzatán belül biztosítja a diákpolgármester számára a hozzászólás, javaslattétel jogát.
- A diákpolgármester a települési önkormányzat közgyűlésére meghívót kap, valamint megkapja a fiatalokat, diákokat érintő kérdésekről szóló előterjesztéseket.
- A diákpolgármester vagy az általa megbízott diák-önkormányzati képviselő tanácskozási joggal részt vehet a települési önkormányzat bizottságainak ülésén a város diákságát, fiatalok lakosságát érintő kérdések tárgyalásakor.
- A települési önkormányzat a jelzett témáknál figyelembe veszi a diákönkormányzat véleményét, melyet az ülést megelőzően írásban eljuttat a

települési önkormányzathoz. Ugyan akkor a diákönkormányzat éves programjának kialakításakor figyelembe veszi a települési önkormányzat ajánlásait.

- A diákönkormányzat közreműködik a városi ifjúsági koncepció kialakításában és végrehajtásában, egyik szereplője a kialakítandó ifjúsági érdekegyeztető fórumnak.
- A polgármesteri hivatal ifjúsági referense, az önkormányzat tanácsnokai és szakbizottságai segítik a diákönkormányzat munkáját.
- Tata Város Önkormányzata költségvetésében minden évben meghatározott összeget biztosít az ifjúsági feladatok ellátására, ezen belül a diákönkormányzat működésére.

Együttműködés más szervezetekkel:

A Tata Városi Diákönkormányzat partnerként együttműködik a város oktatási, egészségügyi, sport és kulturális intézményeivel, civil szervezeteivel, kulturális és szabadidős programok előkészítésében és lebonyolításában. Esetenként bekapcsolódik, segítséget nyújt egyes szociális és karitatív tevékenységek végzéséhez.

A diákmunka segítésére kapcsolatot tart a Meló-diák szervezettel.

A Tata Városi Ifjúsági Tanács (TAVITA) és a VDÖK kapcsolódási pontjai, a mellérendelt szerepek tisztázandók. Irányelvként: A TAVITA elsősorban koncepció és stratégiai jellegű feladatokkal foglalkozik, míg a VDÖK éves operatív tevékenységet lát el leginkább.

Értelmező fogalmak:

1. gyermek: 0-18 év közötti magyar állampolgár
2. fiatal: 12.életévét már betöltött, 30. életévét még be nem töltött magyar állampolgár
3. ifjúság: gyermekek és fiatalok együttesen
4. civil szervezet: az egyesülési jogról szóló 1989.évi II. tv. Alapján létrejött társadalmi szervezet (kivéve a pártot, s ide nem értve a közalapítványt)
5. ifjúsági részvétel: Az ifjúság egyéni illetve kollektív közéleti, társadalmi aktivitásának –állami, önkormányzati eszközökkel garantált – gyakorlása
6. ifjúsági közösségi tér: A helyi önkormányzatok, illetve az ifjúság ügyeinek közös megoldása érdekében társult képviselő-testületek által az ifjúsági korosztályok tagjainak rendszeres vagy alkalmi közösségi tevékenységéhez, programjaik magvalósításához biztosított infrastruktúrális környezet